

NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU VOOR MILIEUEFFECTRAPPORTAGE "ONTWIKKELOPGAVE WEERRIBBEN, FASE 1"

Provincie Overijssel

5 JANUARI 2018

Contactpersonen

ARCADIS

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 264

6800 AG Arnhem

Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Ligging en begrenzing plangebied	5
1.3	Leeswijzer	6
2	NUT EN NOODZAAK	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Wettelijke context	7
2.3	Programma Ontwikkelopgave Natura 2000, provincie Overijssel	7
2.4	M.e.r.-plicht maatregelen	8
3	REFERENTIE, PLANALTERNATIEF EN VARIANTEN	10
3.1	Referentie: huidige situatie en autonome ontwikkelingen	10
3.2	Planalternatief en mogelijke variatie	12
4	EFFECTBEOORDELING	17
4.1	Inleiding	17
4.2	Aanpak effectbeoordeling en reikwijdte detailniveau	17
4.3	Opbouw effecthoofdstukken	18
4.4	Effectbeoordelingskader	18
5	PROCES EN BESLUITVORMING	21
5.1	Planning van besluiten en benodigde producten	21
5.2	M.e.r.-procedure	22
	BIJLAGE 1: OVERZICHTSKAART WIEDEN EN WEERRIBBEN	25

1 INLEIDING

Deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau beschrijft de opzet van het op te stellen Milieueffectrapport (MER) voor de natuurherstelmaatregelen in het kader van Natura 2000 van het gebied Weerribben. Deze notitie bevat de volgende informatie:

- Aanleiding en achtergrond van de maatregelen.
- Kenmerken van het project en nut en noodzaak van de maatregelen.
- Beschrijving van de huidige situatie, autonome ontwikkelingen en variatie in uitvoering van de maatregelen.
- Voorgestelde wijze van effectbeoordeling in het op te stellen Milieueffectrapport (MER).
- Het proces en de besluitvorming

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) wordt voorgelegd aan deskundigen en ter inzage gelegd voor zienswijzen. De reacties die hierop worden ingediend zullen worden meegenomen bij het op te stellen MER.

1.1 Aanleiding en doel

Binnen het programma Ontwikkelopgave Natura 2000 van de provincie Overijssel wordt gewerkt aan de uitvoering van een omvangrijk pakket van natuurherstelmaatregelen voor het gebied Weerribben. In deze NRD zijn de maatregelen voor de deelgebieden voor fase 1 beschreven, Fase 1 betreft de inrichting van de deelgebieden "Verbindingszone Rottige Meenthe – Weerribben en Noordmanen en het graven van petgaten (zie ook tabel 1). De maatregelen komen voort uit de PAS gebiedsanalyse en het Natura 2000-beheerplan voor de Wieden en Weerribben. Deze maatregelen zijn gericht op behoud en herstel van kwetsbare natuur en het realiseren van nieuwe kansen voor de economie. De natuur heeft te lijden onder effecten van industrie, verkeer en landbouw, terwijl nieuwe economische ontwikkelingen worden beperkt om de natuur niet verder te belasten. Bewoners, belangenorganisaties en overheid hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de kwaliteit van het leefgebied van dieren en planten te verbeteren, voor nu en in de toekomst. Met maatwerk maken we de natuur veerkrachtig en weerbaar tegen invloeden van buiten, waardoor weer nieuwe economische kansen ontstaan. Hiervoor voeren wij verschillende maatregelen uit. Waar nodig wordt de inrichting veranderd, de bestemming en/of het gebruik gewijzigd en planologisch vastgelegd; deze bestemmingswijzigingen en inrichtingsmaatregelen zijn m.e.r.-plichtig. Dit betekent dat we de milieu effecten van deze verandering onderzoeken.

De maatregelen hebben effect op het natuurgebied zelf en de gronden in de directe omgeving van het Natura 2000-gebied de Weerribben. In het MER onderzoeken we de milieu effecten op het natuurgebied zelf en op de omgeving. Samen met de grondeigenaren zorgen we voor een passende oplossing voor hun toekomst. Kortom, samen zetten we ons in om de economie en ecologie te versterken en nieuwe kansen te creëren door samenwerking en vernieuwing.

Momenteel worden de uitwerkingsplannen voor de maatregelen gemaakt. Dit houdt in dat concreet wordt uitgewerkt waar en hoe verschillende inrichtings- en beheermaatregelen moeten plaatsvinden voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden en de doelen van het Programma Aanpak Stikstof (PAS). In het MER wordt aangegeven welke varianten voor de maatregelen aan de orde zijn en op basis waarvan is gekomen tot het voorkeursalternatief. Vervolgens wordt nader uitgewerkt welke effecten de gekozen varianten hebben op de leefomgeving.

1.2 Ligging en begrenzing plangebied

Het gebied Weerribben is een veengebied in de "Kop van Overijssel". Het is een restant van het veengebied dat zich ooit van Zwolle tot ver in Fryslân uitstrekte. Het Natura 2000-gebied Weerribben beslaat een oppervlakte van ongeveer 3.330 ha. Het huidige landschap met waterstreekdorpen en een karakteristiek patroon van petgaten en legakkers is ontstaan door het afgraven van veen voor de turfwinning. Mede door de betrekkelijk late verving weerspiegelt het gebied nog veel van de oorspronkelijke gebiedsopbouw. Het bestaat uit uitgeveende trekgraten, onvergraven legakkers van wisselende breedte, grotere percelen niet-vergraven veen, verlandend water, trilveen, rietlanden, graslanden, ruigteterreinen en moerasbossen. Kenmerkend is dat alle successiestadia van open water tot en met moerasheide en veenbos aanwezig zijn. Toen rond 1920 de turfwinning niet meer rendabel was, schakelde de lokale bevolking geleidelijk over op

rietteelt. In de Weerribben vindt over een aanzienlijke oppervlakte rietteelt plaats. Momenteel is het gebied grotendeels in eigendom en beheer bij Staatsbosbeheer. In bijlage 1 is een overzichtskaart van het plangebied Wieden - Weerribben opgenomen.

1.3 Leeswijzer

Om de natuurherstelmaatregelen juridisch mogelijk te maken is in ieder geval een bestemmingswijziging van de gronden door middel van een provinciaal inpassingsplan (PIP) en een ontgrondingsvergunning nodig. Voor beide besluiten is het doorlopen van een uitgebreide m.e.r.-procedure verplicht. De eerste stap in deze procedure is een kennisgeving door het bevoegde gezag. Hiervoor is deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) opgesteld.

De nut en noodzaak van het project en de m.e.r.-plicht is uitgelegd in hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 gaat nader in op de bestaande kwaliteiten en autonome ontwikkelingen in het plangebied en de opgave met mogelijke planvariëaties. Hoofdstuk 4 beschrijft het toetskader voor de effectbeoordeling van de maatregelen en hoofdstuk 5 het vervolg van de m.e.r.-procedure.

2 NUT EN NOODZAAK

2.1 Inleiding

Het natuurbeheer en -ontwikkeling en de te volgen planprocedures is wettelijke geregeld in Nederland. Dit hoofdstuk gaat daar nader op in en beschrijft daarmee nut en noodzaak van het uitvoeren van de natuurmaatregelen en de m.e.r.-plicht vanuit de planvoorbereiding. Vanuit deze wettelijke context zijn de taken voor de provincie Overijssel uitgewerkt in het Programma Ontwikkelopgave Natura 2000. In dit programma is de natuuropgave voor de Weerribben beschreven in type maatregel en omvang hiervan. Tenslotte gaat dit hoofdstuk nader in op de m.e.r.-plicht van de natuurmaatregelen.

2.2 Wettelijke context

De biodiversiteit in Europa gaat al jaren snel achteruit. Duurzame bescherming van flora en fauna is nodig. Planten en dieren trekken zich weinig aan van landsgrenzen en daarom krijgt natuurbescherming vorm in Europees verband door middel van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen. Naar aanleiding hiervan zijn er door het Rijk Natura 2000-gebieden aangewezen. In Nederland zijn dit er 160, waarvan er 24 in Overijssel. De Weerribben is hier één van.

Per 1 juli 2015 is het Programma Aanpak Stikstof (PAS) in werking getreden. Stikstof is schadelijk voor de natuur. Ten behoeve van het PAS zijn gebiedsanalyses vastgesteld voor Natura 2000-gebieden met stikstof gevoelige habitattypen en (leefgebieden van) soorten. In deze gebiedsanalyses is ingegaan op de huidige situatie van de gebieden en de beoogde instandhoudingsdoelstellingen in relatie tot stikstof. Om de instandhoudingsdoelstellingen te behalen zijn maatregelen (zogenaamde PAS-maatregelen) in de gebiedsanalyses opgenomen die voor het grootste deel voor 1 juli 2021 uitgevoerd moeten zijn. Realisatie van de PAS-maatregelen in en nabij de Natura 2000-gebieden draagt bij aan een goede balans tussen enerzijds behoud en herstel van natuurlijke kwaliteiten en anderzijds de economische ontwikkeling in de omgeving van deze Natura 2000-gebieden. Op deze manier ontstaat er weer ontwikkelingsruimte voor economische initiatieven. Tevens maakt de invoering van het PAS de vergunningverlening aan individuele ondernemers rond stikstof en natuur eenvoudiger en vaker mogelijk.

De Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen zijn in Nederland vertaald in de Wet Natuurbescherming die per 1 januari 2017 in werking is getreden. Op basis van deze wet moeten het Rijk en/of de provincies voor alle Natura 2000-gebieden een beheerplan vaststellen. In deze beheerplannen wordt ingegaan op de huidige situatie van de gebieden en de beoogde instandhoudingsdoelstellingen (generieke en gebied specifieke). Hierin wordt niet alleen gekeken in relatie tot het aspect stikstof, maar naar alle benodigde maatregelen om de instandhoudingsdoelstellingen te behalen. De PAS-gebiedsanalyses zijn onderdeel van de beheerplannen, maar naast de stikstof gerelateerde PAS-maatregelen zijn er ook andere maatregelen die nodig zijn voor realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen opgenomen in het beheerplan. Dit zijn de zogenaamde niet-PAS-maatregelen. Deze niet-PAS-maatregelen moeten voor het grootste deel binnen zes jaar na vaststelling van de beheerplannen worden gerealiseerd, in dit geval voor juni 2023 omdat het beheerplan op 30 mei 2017 is vastgesteld¹.

2.3 Programma Ontwikkelopgave Natura 2000, provincie Overijssel

Voor 2011 was het Rijk verantwoordelijk voor het beschermen en realiseren van de EHS (nu Natuurnetwerk Nederland, NNN). Sinds in 2011 het bestuursakkoord Decentralisatie Natuurbeheer is gesloten zijn de provincies verantwoordelijk. De PAS-maatregelen moeten over het algemeen voor 1 juli 2021 zijn gerealiseerd, de niet-PAS-maatregelen uit de beheerplannen binnen zes jaar na vaststellen van het beheerplan, dit betekent voor de Weerribben juni 2023.

Daarnaast staat de provincie aan de lat voor de verdere realisatie van het NNN, hiervoor geldt geen wettelijke deadline. Dit betekent dat er een aanzienlijke opgave voor natuurbescherming en -ontwikkeling ligt

---

¹ Provincie Overijssel (22 mei 2017). Natura 2000-beheerplan definitief De Wieden en Weerribben.

voor de provincie Overijssel. Om deze reden heeft de provincie het programma 'Ontwikkelopgave Natura 2000' opgestart.

Het gebied Weerribben is in de PAS-gebiedsanalyse en het beheerplan gekoppeld aan het gebied De Wieden. Gelet op de grote opgave voor deze twee gebieden is er voor gekozen om een knip te maken tussen 'De Wieden' en 'Weerribben'. Dat betekent dat voor beide gebieden een apart Inrichtingsplan, provinciaal Inpassingsplan (PIP) en MER wordt opgesteld.

Binnen het gebied Weerribben moeten meerdere typen maatregelen worden gerealiseerd. Voor al deze typen maatregelen gelden verschillende deadlines voor de uitvoering.

De maatregelen voor de eerste beheerplanperiode moeten binnen 6 jaar na vaststelling zijn uitgevoerd. Het gaat hier om maatregelen voor het realiseren van nieuwe natuur in het deelgebied Verbindingszone Rottige Meenthe – Weerribben en het deelgebied Noordmanen. Deze deelgebieden zijn op de overzichtskaart in bijlage 1 weergegeven. Naast het realiseren van nieuwe natuur zijn in deze periode ook beheermaatregelen nodig in de bestaande natuur waaronder het graven van circa 90 hectare aan petgaten.

Er zijn ook maatregelen in het Beheerplan opgenomen voor de tweede en derde periode van 6 jaar. Het gaat ondermeer om 90 ha nieuwe petgaten per periode en de inrichting van enkele andere deelgebieden. De maatregelen voor de tweede en derde periode worden niet in dit MER betrokken. De onderliggende NRD betreft slechts de eerste fase. Zo nodig zal binnen de planuitwerking van de 2^e en 3^e fase een nieuw MER worden opgesteld.

Tijdens de planuitwerking worden de maatregelen uit het Natura 2000-beheerplan voor de deelgebieden uitgewerkt in een inrichtingsplan voor het Natura 2000-gebied. De maatregelen voor het herstellen en versterken van de natuur is per deelgebied beschreven in Tabel 1.

Tabel 1. De maatregelen per deelgebied voor in de 1^e beheerplanperiode.

Deelgebied	Type maatregelen en omvang in hectare (ha)
Verbindingszone Rottige Meenthe – Weerribben (nr. 4)	• Ontwikkelen nieuw leefgebied voor grote vuurvinder (30 ha); • Uitbreiding leefgebied moerasvogels roerdomp, purperreiger, snor, rietzanger (22 ha); • Uitbreiding leefgebied porseleinhoen (6 ha); • Zo mogelijk uitbreiding leefgebied grote karekiet.
Noordmanen (nr. 5)	• Ontwikkelen nieuw leefgebied voor grote vuurvinder (76 ha); • Ontwikkelen blauwgrasland op voormalige landbouwgronden (28 ha); • Uitbreiding leefgebied moerasvogels purperreiger, roerdomp, snor, rietzanger, zwarte stern (55 ha); • Uitbreiding leefgebied porseleinhoen (21 ha); • Uitbreiding leefgebied grote karekiet (1-5 ha).
Binnen bestaande natuurgebieden	• Nieuwe petgaten (90 ha)

2.4 M.e.r.-plicht maatregelen

Het MER is onderdeel van de m.e.r.-procedure en heeft als doel om belangrijke nadelige milieugevolgen van de activiteiten in beeld te brengen. Op grond van de zogenoemde C- en D-lijst van het Besluit milieueffectrapportage (hierna: Besluit m.e.r.), moet voor bepaalde activiteiten een MER worden opgesteld.

De m.e.r.-procedure maakt het mogelijk om de mogelijke milieuschade ook mee te wegen in de besluitvorming. Het goed doorlopen van de m.e.r.-procedure is van belang voor een transparant planproces. De eerste stap in een m.e.r.-procedure is het doen van een kennisgeving door het bevoegde gezag. Deze kennisgeving is inhoudelijk en procedureel toegelicht met deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD).

Voor de planuitwerking van de Weerribben is het doorlopen van de m.e.r.-procedure verplicht. Hier zijn verschillende redenen voor, waaronder de functiewijziging van water, natuur, recreatie of landbouw in het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) en het uitvoeren van ontgrondingen.

Plan-MER + project-MER = combinatie-MER

Het PIP met bijbehorend inrichtingsplan is een m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit. Het maakt namelijk een functiewijziging van water, natuur, recreatie of landbouw met een oppervlakte groter dan 125 ha mogelijk (Besluit m.e.r.; Onderdeel D activiteit 9).

De ontgrondingsvergunning is **project-m.e.r.** plichtig omdat het een terreinoppervlakte betreft van meer dan 25 hectare (Besluit m.e.r.; Onderdeel C activiteit 16.1). Omdat het PIP kaderstellend is voor deze m.e.r.-plichtige activiteit, moet ook een **plan-MER** worden opgesteld.

Gezien de samenhang van de totale natuurontwikkeling en uit te voeren ontgrondingen wordt een **combinatie-MER** opgesteld. Dit houdt in dat het MER de milieuargumenten aandraagt voor besluitvorming over PIP met bijbehorend inrichtingsplan en ontgrondingsvergunning, waarbij de locatie afweging op plan-MER niveau plaats vindt en de inrichtingsalternatieven op project-MER niveau. De effecten worden in het MER in samenhang beschouwd, dus ook van de maatregelen die niet-m.e.r.-plichtig zijn.

Initiatiefnemer en Bevoegd Gezag

In de m.e.r.-procedure is de provincie Overijssel initiatiefnemer en daarmee de opsteller van het MER. De provincie Overijssel is ook het bevoegd gezag voor het PIP en de ontgrondingsvergunning. Mede op basis van het MER moet het bevoegd gezag een besluit nemen over het PIP en de ontgrondingsvergunning.

De provincie Overijssel heeft gezorgd voor een ambtelijke scheiding van de rollen van Initiatiefnemer en Bevoegd Gezag.

3 REFERENTIE, PLANALTERNATIEF EN VARIANTEN

3.1 Referentie: huidige situatie en autonome ontwikkelingen

3.1.1 Huidige situatie

Ligging

Het gebied Weerribben is gelegen in de "Kop van Overijssel", onderdeel van het nationaal park Weerribben – Wieden en gelegen in de Provincie Overijssel en de gemeente Steenwijkerland². De Weerribben is een uitgestrekt laagveenmoeras en bestaat uit kanalen, petgat-/legakker-gebieden met natte graslanden, trilvenen, rietland en moerasbos op een totaaloppervlakte van ruim 4.000 hectare. Het gebied is grotendeels in eigendom en beheer van Staatsbosbeheer. Het deelgebied Noordmanen ligt grotendeels binnen de N2000-begrenzing in het zuiden van de Weerribben. Het deelgebied Verbindingszone Rottige Meenthe – Weerribben ligt grotendeels buiten de N2000-begrenzing, ten noorden van de Weerribben.

Ten zuiden van de Weerribben is het Natura 2000-gebied De Wieden gelegen. De Wieden en Weerribben vormen tezamen met de Natura 2000-gebieden Zwarte Meer, Rottige Meenthe en Olde Maten één van de grootste laagveengebieden van Noordwest-Europa³.

Geologie, hydrologie, geohydrochemie

In de ondergrond van Weerribben en De Wieden ligt een oerstroombdal van de Vecht dat later is opgevuld met merendeels zandige afzettingen bestaande uit fluvioglaciaal materiaal (Formatie van Drenthe), rivierafzettingen (Formatie van Kreftenheye) en dekzand (Formatie van Twente). In de Formatie van Kreftenheye komt een slecht-doorlatende laag van klei en veen voor (Eem-Formatie, ca. 15-20 m - NAP). De Eem-laag is niet aaneengesloten en plaatselijk dun. Aan de oostzijde van het gebied ligt de stuwwal van Steenwijk/Oldemarkt, en aan de westzijde de stuwwal van Vollenhove. Onder de hogere gronden aan oost- en westzijde ligt keileem, in het oerstroombdal is dat verdwenen door erosie.

Door aanleg van de Noordoostpolder (1941) is de wegzigging toegenomen. In de ondiepe en diepere watervoerende pakketten (tot 120 m diepte) onder de Weerribben is door aanleg van de Noordoostpolder een stijghoogtedaling van 0,2 tot 0,8 m opgetreden (Van Wirdum, 1990). Door de grote doorlatendheid van de ondergrond en gaten in de aanwezige slechtdoorlatende lagen werkte de verlaging door de Noordoostpolder sterk door in de stijghoogtes van alle watervoerende pakketten in het achterland.

Onder de stuwwal Oldemarkt bevindt zich zoet water tot op 300 m -NAP. Naar het westen toe wordt de diepte van het zoet/zout-grensvlak snel minder en is een scherpe laterale overgang naar brak/zout grondwater aanwezig. De top van het profiel (bovenste 10-15 m) is gevuld met antropogeen beïnvloed, zoet grondwater dat bestaat uit geïnfilterd oppervlaktewater. Alleen in regionaal drainerende beeksystemen (noordzijde gebied) komt schoon, zoet water omhoog. Gezien de ligging in een breed uitwaaiende delta van benedenlopen ligt sterke regionale kwel niet zo voor de hand. Wel trad in het verleden mogelijk kwel op aan de oostzijde vanuit de Havelterberg en het Drents plateau. Basenrijk water was in het verleden vooral afkomstig vanuit beeksystemen die vanaf het Drents Plateau basenrijk oppervlaktewater aanvoerden².

Veenvorming en vervening

In de laagte van het oerstroombdal heeft zich na de laatste ijstijd veen gevormd. In eerste instantie vond vorming van meso-/eutroof veen plaats onder invloed van toestromend oppervlaktewater van o.a. de Linde en Steenwijker Aa. Later ontstonden hoogvenen. Een groot deel van het oorspronkelijke veen bestond uit hoogveen. Tussen 250 en 1500 na Chr. degradeerde het hoogveen onder invloed van klimaatverandering, zeetransgressie en landgebruik door de mens. Door de toegenomen zee-invloed vond ook kleiafzetting plaats op het veen. In 1400 na Chr. vond oppervlakkige vervening plaats en in de periode 1600-1900 grootschalige natte vervening in petgaten. Door erosie en overstromingen werden legakkers weggeslagen en ontstonden plassen. Vanaf 1919 werd het gebied een boezem voor de omliggende polders, die steeds

² Provincie Overijssel (22 mei 2017). Natura 2000-beheerplan definitief De Wieden en Weerribben.

³ Kiwa Water Research (Juni 2007). Knelpunten- en kansenanalyse Natura 2000-gebied de Weerribben.

beter werden ontwaterd. Met de afsluiting van de Zuiderzee verdween in de jaren '30 de brakke invloed. Het veenpakket heeft aan de westzijde een dikte van 3-4 meter, aan de oostzijde is het dunner (1-2 meter). Vooral in het oostelijke deel zijn er sloten die de veenlaag doorsnijden. Ook gliedelagen worden soms doorsneden. Dit vergroot de infiltratie².

Oppervlaktewaterstelsel

Het maaiveld ligt in de Weerribben grotendeels tussen ca 0,1 en 0,6 m -NAP. Het Natura 2000-gebied maakt grotendeels deel uit van de Boezem van Noordwest Overijssel.

Het winterpeil is -0.83 m. NAP en in de zomer mag het peil, afhankelijk van neerslag en verdamping, variëren tussen -0.73 m. NAP en - 0.83 m. NAP. Als het peil in de zomer lager wordt dan - 0.83 m. NAP wordt bij gemaal Stroink water uit het Vollenhovermeer ingelaten. Het peilbeheer wordt gestuurd op een gemiddelde van het peil bij 7 meetstations die verspreid staan over het gebied van de Boezem.

Binnen de boezem zijn diverse kleinere peilgebieden waar het peil wordt geregeld door de eigenaar/gebruiker. Zo zijn er delen die afgesneden zijn van het oppervlaktewater, en als gevolg van wegzijging een lager peil hebben. Door klink van het veen ligt het maaiveld hier lager dan boezempeil. Ook wordt er op rietpercelen binnen de boezem onderbemalen om het snijden van riet in de winter te vergemakkelijken en bevloeid om de rietgroei te stimuleren. Door al deze particuliere ingrepen is de waterhuishouding van de Weerribben zeer complex.

Het deelgebied Noordmanen ligt in een polder die in de jaren 1960 is aangelegd om het gebied te ontginnen als landbouwgrond. Deze ontginning is halverwege gestaakt. De hoofdwaterlopen in Noordmanen worden bemalen door het gemaal Wetering. Het peil in de hoofdwaterlopen is gelijk aan dat van de (landbouw-) polder Wetering. In de Noordmanen ligt een oud verveningslandschap met weren en ribben, waarvan de kragge vanwege ontwatering op de bodem ligt. Ook liggen er enkele complexen rietcultuur tussen boezempeil en polderpeil. Door klink zijn de ontwaterde terreindelen lager gelegen. Ten oosten van Noordmanen ligt het gebied Wetering-west. Dit is een waterbergingsgebied met een dynamisch peil.

Het deelgebied Verbindingszone Rottige Meenthe – Weerribben ligt in twee landbouwpolders. De Brandsmapolder, ten zuiden van de Ossenzijlerweg is een veenpolder. De Tussenbroeksepolder, ten noorden van de Ossenzijlerweg is meer kleiig. Het peil in de polders is afgestemd op de landbouw.

Door inpoldering van de omgeving ligt het Natura 2000-gebied hoger dan zijn omgeving en is daarmee een wegzijgingsgebied geworden waaruit water wegzijgt naar de omgeving. De wegzijging is in de loop der tijd toegenomen door polderpeilverlagingen. Wegzijging treedt vooral op in het 1e watervoerende pakket. De wegzijging is het sterkst aan de noordzijde. Voor zover vóór de ontginning al sprake was van grondwateraanvoer, is deze door vervening, polderpeilverlaging en inpoldering van de Noordoostpolder verdwenen.

Vegetatie en abiotische omstandigheden

De watervegetaties van mesotrofe en zwak eutrofe omstandigheden die veel in het gebied voorkwamen zijn in de jaren '60 sterk achteruitgegaan. Hierbij is een groot deel van de begroeiingen verdwenen. Inmiddels is met het verbeteren van de waterkwaliteit beginnend herstel opgetreden, vooral in delen die ver verwijderd zijn van de grote plassen en aan het uiteinde van langere vaarten.

Basenrijke verlandingsstadia komen momenteel plaatselijk voor in de vorm van mesotroof habitatype H7140A overgangs- en trilvenen (trilvenen) en zwak eutroof habitatype H7210 galigaanmoerassen. Het betreft oudere trilvenen, waarvan een aanzienlijk deel aan het verzuren is. Tegenwoordig stagneert kraggeverlanding nagenoeg. Met name in experimenten waarbij nieuwe petgaten zijn gegraven treedt plaatselijk nieuwe verlanding op. Het betreft dan petgaten die in verbinding staan met bestaande trilvenen. Jonge basenrijke, mesotrofe verlandingsvegetatie ontstaat nu vooral zeer kleinschalig in kleine greppels, die voorzien worden van (betrekkelijk) schoon oppervlaktewater en aan de randen van geplagde percelen die worden beïnvloed door basenrijk oppervlaktewater.

3.1.2 Autonome ontwikkelingen

Om de wijzigingen in milieueffecten als gevolg van de Natura 2000/PAS-maatregelen in beeld te brengen, worden het planalternatief en de varianten voor de maatregelen vergeleken met de referentiesituatie. De referentiesituatie geeft de situatie weer die naar verwachting op termijn zal ontstaan zonder uitvoering van de Natura 2000/PAS-maatregelen. Voor de Weerribben is er sprake van de volgende relevante autonome ontwikkelingen:

- Autonome afname stikstofdepositie als gevolg van de generieke stikstofmaatregelen.
- Economische ontwikkeling als gevolg van de Wet Natuurbescherming - vergunningverlening op basis van PAS.
- Bodemdaling als gevolg van oxidatie van veen, met in de polders een volgend oppervlaktewaterpeil.
- Realisatie recreatiepark Waterstaete bij Ossenzijl, met een haven op boezempeil.

Overige natuurmaatregelen in Weerribben

Naast het realiseren van 90 hectare petgaten in fase 1 (zes jaar), voert Staatsbosbeheer nog een aantal andere maatregelen uit in de Weerribben. Deze staan in Tabel 2. Tabel 2 Overzicht overige maatregelen in de Weerribben

No.	Type	Inhoud	Totaal oppervlak (ha)	Eerste fase (ha)
M12	Inrichting	Rooien bos en in maaibeheer nemen kraggen (aanvullend beheer, opslag verwijderen en extra maaien)	80	80
M14	Inrichting	Selectief schrapen rietland (plaggen)	20	20
M15	Inrichting	Kleinschalige PAS-maatregelen in omgeving bestaande blauwgrasland (extra maaien, opslag verwijderen en plaggen)	2	2

3.2 Planalternatief en mogelijke variatie

De maatregelen die in het MER beoordeeld worden dienen de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Weerribben en zijn in de basis benoemd in het Natura 2000-beheerplan en de PAS-gebiedsanalyse, welke een integraal onderdeel vormt van het beheerplan. In het beheerplan en de gebiedsanalyse zijn de maatregelen globaal beschreven. Het gaat om de volgende deelprojecten:

- Natuurherstelmaatregelen binnen het natuurgebied Weerribben door Staatsbosbeheer.
- Natuurinrichting van de verbindingzone Rottige Meenthe-Weerribben bij Ossenzijl (nr. 4).
- Natuurinrichting van het deelgebied Noordmanen (nr. 5).

Deze worden hieronder per deelproject toegelicht.

3.2.1 Natuurherstelmaatregelen binnen het natuurgebied Weerribben

In de PAS gebiedsanalyse en het N2000-beheerplan zijn diverse natuurbeheermaatregelen opgenomen voor het bestaande natuurgebied. Enkele ingrijpende maatregelen zijn:

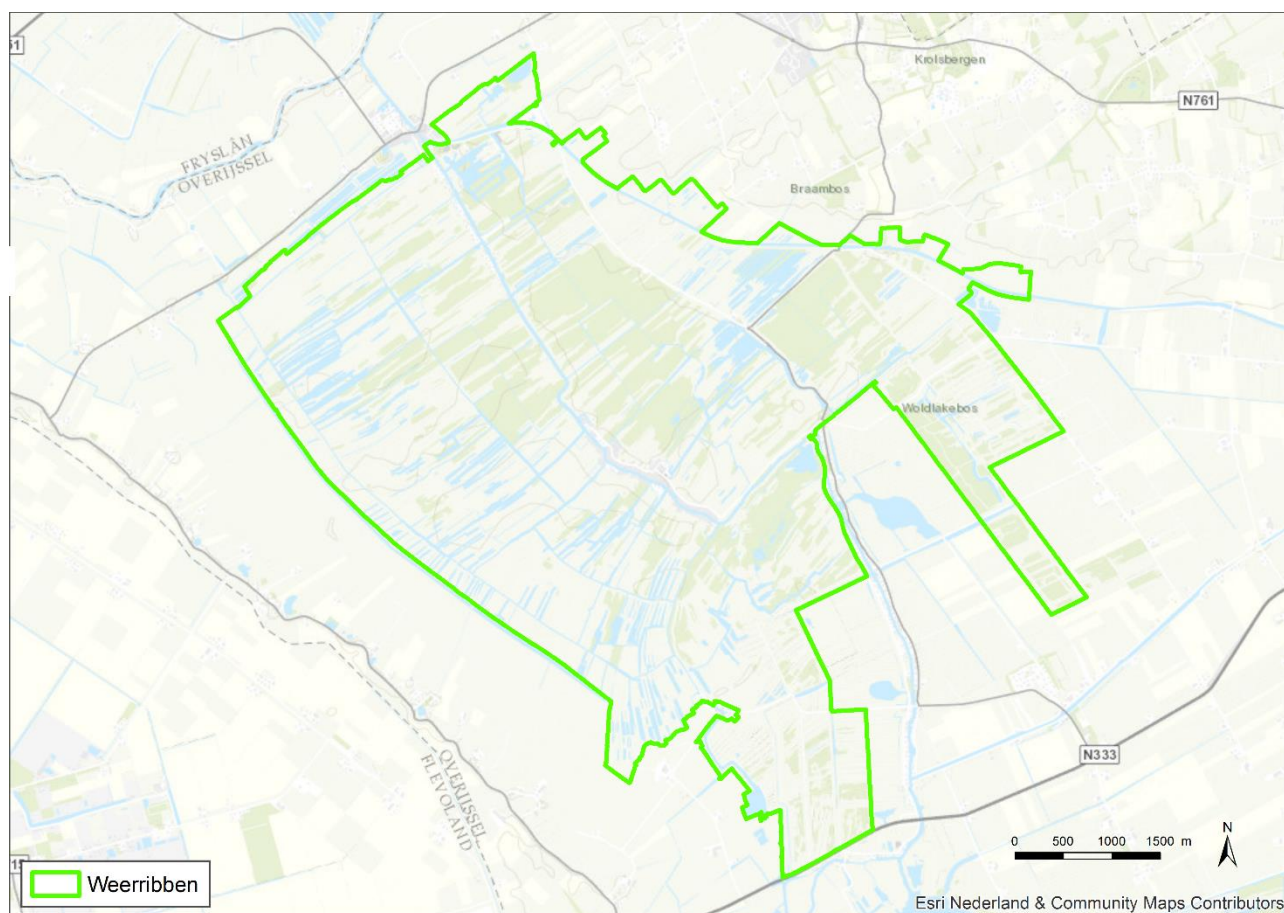
- Het graven van nieuwe petgaten, 90 ha in de eerste periode.
- Rooien van bos en in maaibeheer nemen van kraggen, 80 ha.
- Selectief schrapen van veenmosrietland, 20 ha.

De natuurlijke ontwikkeling van het veengebied leidt tot steeds dichtere begroeiing: van open water, via watervegetaties en riet naar hooilanden en moerasbos. Zolang deze stadia naast elkaar voorkomen is er sprake van een gevarieerd natuurgebied. De natuurlijke ontwikkeling is echter één kant op. Als er niets gebeurt, nemen water en riet af, en ontstaat er steeds meer bos. Dit is een bedreiging voor de kenmerkende soorten als moerasvogels, grote vuurvliinder en veenmosrietland.

De natuurherstelmaatregelen binnen het natuurgebied zijn erop gericht om plaatselijk de natuurlijke successie van veenmoeras terug te zetten en zo te zorgen voor de instandhouding van waardevolle habitats en soorten.

Graven van petgaten

De door Staatsbosbeheer uit te voeren natuurherstelmaatregelen binnen het natuurgebied Weerribben, moeten binnen het aangewezen N2000-gebied worden uitgevoerd. Voor dit deelproject is het N2000-gebied het zoekgebied waarbinnen de maatregelen moeten worden uitgevoerd.

Figuur 1 Het Natura 2000-gebied als zoekgebied voor graven petgaten in de eerste beheerperiode (eerste zes jaar)

Deze maatregelen zijn overwegend ingrijpende maatregelen in een kwetsbaar natuurgebied. Daarnaast speelt een logistieke uitdaging: de bereikbaarheid voor materieel en de afvoer van vrijkomend materiaal zijn een grote opgave. Als gevolg daarvan wordt de locatiekeuze voor de uitvoering van de maatregelen bepaald door bij de bepaling van alternatieven in locaties een afweging te maken van:

- Afwezigheid van beschermde habitats die door de maatregel zouden worden verstoord;
- Geschikte omstandigheden voor de realisering van de doelhabitats;
- De bereikbaarheid van de locatie (aan- en afvoer materieel en materiaal).

De wijze waarop de petgaten in de Weerribben worden gerealiseerd staat nog open. Staatsbosbeheer overweegt de volgende variatie in uitvoeringsmethodes:

- Het graven van petgaten 'in den droge' met bemaling of 'in den natte' zonder bemaling.
- Het transport van het gegraven materiaal door verpompen, via transportband of per boot.
- Het verwerken van de vrijkomende materiaal binnen of nabij het projectgebied.
- De afzetmogelijkheden als bouw materiaal bijvoorbeeld in geluidswallen of als substraat in de tuinbouw.

3.2.2 Natuurinrichtingsmaatregelen (nieuwe natuur)

Verbindingszone Rottige Meenthe – Weerribben (deelgebied 4)

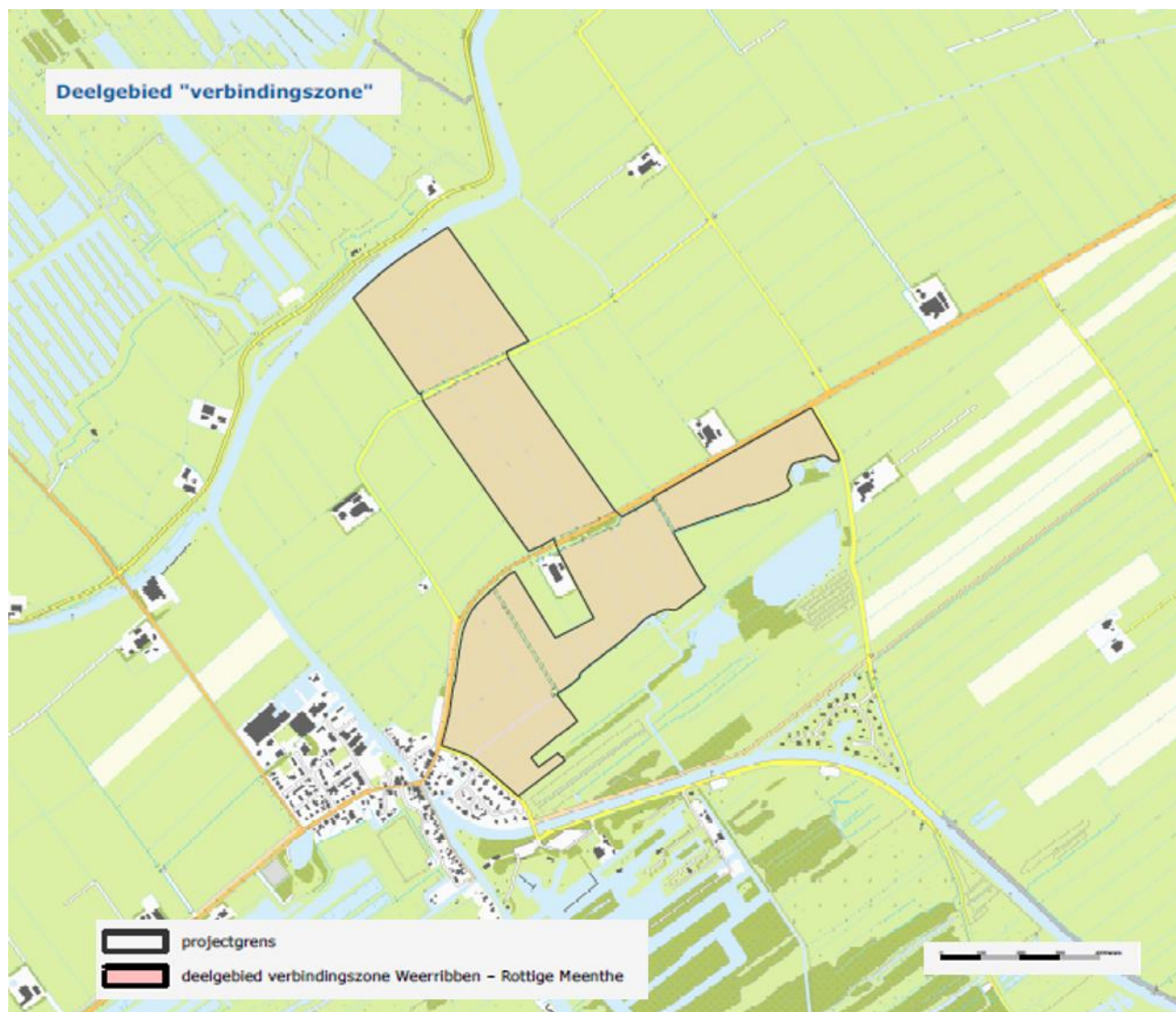
Dit deelgebied ligt aan de noordkant van de Weerribben en vormt de verbinding met het natuurgebied Rottige Meenthe in Friesland. Het gebied is 58 ha groot. Het ligt aan weerszijden van de Ossenzijlerweg. Het zuidelijk deel staat bekend als de Brandsmapolder. Dit gebied sluit aan op het natuurgebied de Weerribben. Ten noorden van de Ossenzijlerweg ligt de Tussenbroekerpolder. Dit gebied sluit aan op het veenriviertje de Linde, die de grens tussen Overijssel en Fryslân vormt.

Het deelgebied bestond geheel uit landbouwgronden. Ten behoeve van de natuurverbinding zijn de gronden reeds door de overheid verworven. In afwachting van de inrichting zijn ze momenteel tijdelijk in gebruik als landbouwgrond.

De opgave vanuit N2000 voor dit deelgebied is, conform bijlage 13 van het beheerplan:

- Ontwikkelen nieuw leefgebied voor grote vuurvlieder als verbinding tussen Weerribben en Rottige Meenthe, 30 ha.
- Uitbreiding leefgebied moerasvogels roerdomp, purperreiger, snor, rietzanger, 22 ha.
- Uitbreiding leefgebied porseleinhoen, 6 ha.
- Zo mogelijk uitbreiding leefgebied grote karekiet.

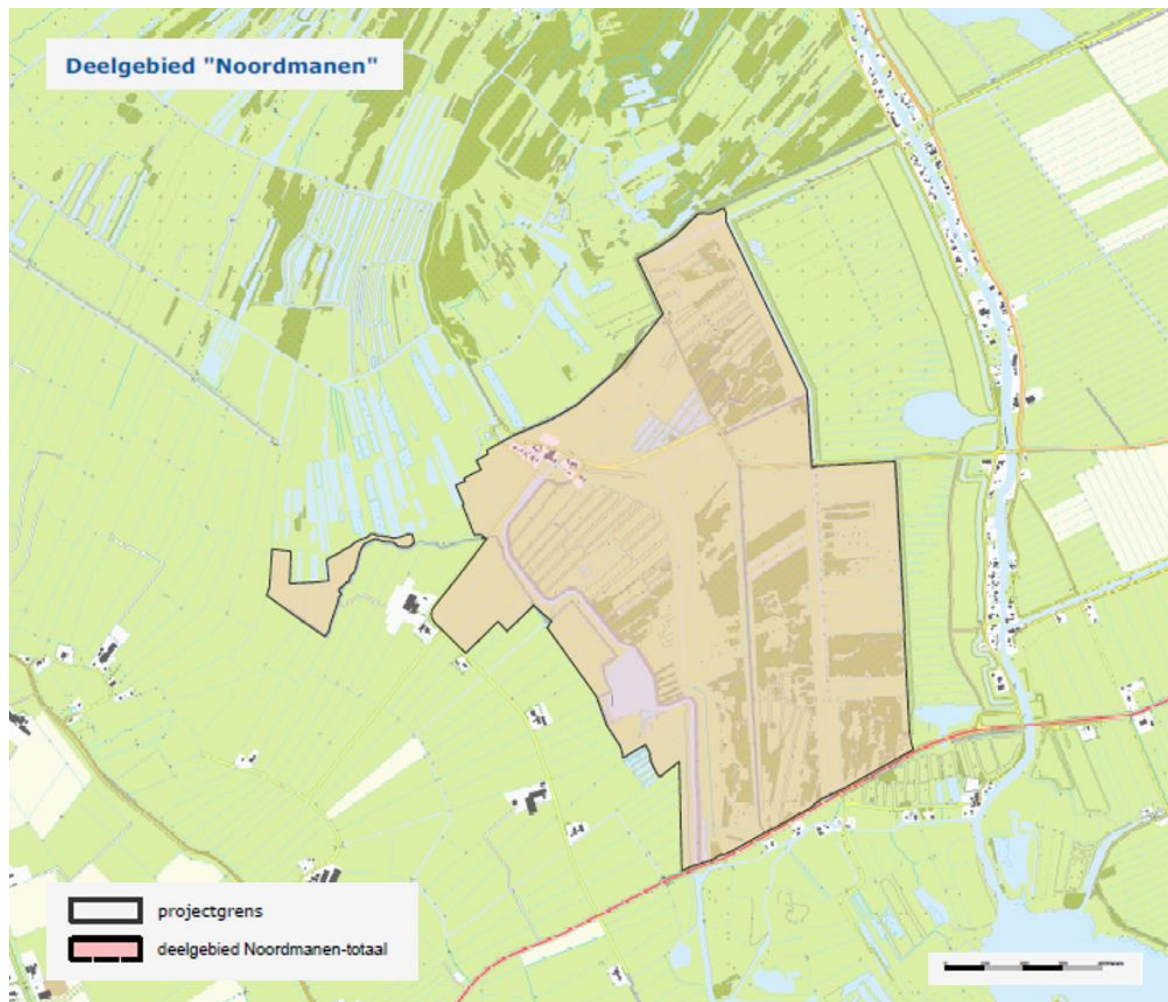
De N2000 opgave beslaat de gehele oppervlakte van het deelgebied: 58 ha.

Figuur 2 Ligging deelgebied Verbindingszone Rottige Meenthe – Weerribben (bruin).

Noordmanen (deelgebied 5)

Het deelgebied Noordmanen ligt aan de zuidkant van de Weerribben. Het ligt grotendeels binnen de N2000-begrenzing. Het deelgebied is van belang voor de verbinding voor plant- en diersoorten tussen de gebieden De Wieden en Weerribben, in het bijzonder de grote vuurvliinder.

Figuur 3 Ligging deelgebied 5 Noordmanen (bruin).

Het deelgebied Noordmanen is ongeveer 295 ha groot. De PAS en N2000 opgave bedraagt 199 ha. Het bestaat uit een polder met verschillende peilvakken tussen de Roomsloot en Wetering. Tot het deelgebied horen ook enkele landbouwpercelen in de Baarlingerpolder.

Het gebied is grotendeels in de negentiende eeuw ontgonnen veengebied. Vervolgens is in de zestiger jaren van de twintigste eeuw een begin gemaakt met polderaanleg. Een diepe ontwatering en wegtracee's zijn aangelegd. Deze tweede ontginning is nooit afgerond. Momenteel liggen in het gebied verschillende ontginningsstadia naast elkaar. De Roomsloot, Wetering en Muggenbeet liggen op boezempeil. Deze gebieden staan in directe verbinding met de natuurgebieden Weerribben en De Wieden. Iets zuidelijker liggen oude veenontginningen met verlande weren (petgaten) en verdroogde ribben. De weren zijn overwegend in gebruik voor de rietteelt en deels ook als grasland. Centraal in Noordmanen liggen twee diepe watergangen die waren bedoeld om de polder geschikt te maken voor landbouw. Langs deze waterlopen liggen oude, veelal verboste, rietlanden met oude petgaten en ook geëgaliseerde landbouwpercelen.

De opgave vanuit N2000 voor dit deelgebied is, conform bijlage 13 van het beheerplan:

- Ontwikkelen nieuw leefgebied voor grote vuurvliender als verbinding tussen de Weerribben en De Wieden, 76 ha.
- Ontwikkelen blauwgrasland op voormalige landbouwgronden (PAS maatregel M4), 28 ha.

- Uitbreiding leefgebied moerasvogels purperreiger, roerdomp, snor, rietzanger, zwarte stern, 55 ha.
- Uitbreiding leefgebied porseleinhoen, 21 ha.
- Uitbreiding leefgebied grote karekiet, 1-5 ha.

Daarnaast wordt een deel van PAS maatregel M3: graven nieuwe petgaten in de Noordmanen gerealiseerd:

- Graven nieuwe petgaten, 14 ha.

Variatie

De natuurinrichting van de Verbindingszone Rottige Meenthe – Weerribben en Noordmanen zijn in het N2000 beheerplan toegeschreven aan deze specifieke locaties. Deze locaties zijn het meest geschikt, omdat het de kortste route is voor het verbinden van leefgebieden van de grote vuurvliinder. Verder is realisering van de maatregelen op een andere locatie niet mogelijk vanwege de grondbeschikbaarheid. Vanwege de benodigde tijd die betrokken is bij grondverwerving, zouden op een andere locatie de maatregelen niet op de voorgeschreven termijn gerealiseerd kunnen worden.

De precieze inrichting staat nog niet vast en zal tijdens het ontwerpproces bepaald worden. Het streven is naar een natuur optimaal alternatief waarbij de volgende variatie mogelijk is:

- Projectie van de doelen (welke doelen komen waar).
- Peilopzet (wordt het peil veel of weinig opgezet).
- Maaiveldverlaging (wordt er veel of weinig afgegraven).

Bij het ontwerpproces worden de criteria uit hoofdstuk 4 Effectbeoordeling gebruikt.

4 EFFECTBEOORDELING

4.1 Inleiding

Het doel van het MER is om de relevante milieueffecten van de verschillende alternatieven en/of varianten voor de beoogde ingrepen op een objectieve manier inzichtelijk te maken. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de te onderzoeken beoordelingscriteria en het detailniveau van het onderzoek. De beoordelingscriteria die worden gebruikt, zijn afgeleid uit de kader- en randvoorwaardenstellende uitspraken uit relevant milieubeleid en -regelgeving. De aanpak, de opbouw van de effecthoofdstukken in het MER en het beoordelingskader is nader uitgewerkt in dit hoofdstuk.

4.2 Aanpak effectbeoordeling en reikwijdte detailniveau

Wettelijke en beleidsmatige context

Op Europees-, rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau zijn er diverse (beleids)kaders die relevant zijn voor de maatregelen en het gebied waarin de maatregelen plaats gaan vinden. Dit gaat onder meer om Natura 2000 programma, de Kaderrichtlijn Water (KRW), het Programma Aanpak Stikstof (PAS), de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR), de Wet Natuurbescherming, de Ontwikkelopgave Natura 2000, de provinciale Omgevingsvisie en Omgevingsverordening, gemeentelijke bestemmingsplannen en het waterbeheerplan en de legger van het waterschap. De beleidskaders en hun relevantie voor dit project wordt in het MER nader uiteengezet.

Plangebied en studiegebied

In het MER spreken we van een plangebied en van een studiegebied:

- Het plangebied is het gebied waarin de activiteit plaats gaat vinden.
- Het studiegebied is het gebied waarin effecten kunnen optreden. Dit kan per thema verschillend zijn.

Thematische opbouw effectbeoordeling volgens lagenbenadering

De effectbeoordeling bestaat uit een aantal algemene thema's, met daarbinnen een aantal criteria.

De opbouw van de effectbeoordeling volgt de lagenbenadering: van de onderste laag (bodem en water) naar de bovenste laag (gebruik).

Voor de milieuthema's vindt eerst een ecosysteemanalyse plaats. Deze analyse is gericht op het betreffende deelgebied en gebaseerd op gecombineerde kennis van de bodemopbouw, de hydrologie en het voorkomen van indicatorsoorten. Aanvullend wordt de kennis van de bewoning en occupatie van het gebied meegewogen. Dit zorgt voor een goed inzicht in de ecologische processen en potenties van het gebied, alsmede van het effect van eventuele ingrepen. Daarom draagt een dergelijke systeemanalyse bij aan een goede effectvoorspelling.

Referentiesituatie

De referentiesituatie wordt op hoofdlijnen beschreven in paragraaf 3.1 van deze NRD. Nadere detaillering van de referentiesituatie volgt in het MER per milieuthema (in paragraaf 4.4 worden de relevante milieuthema's voor dit project gespecificeerd). In het MER wordt aangegeven welke varianten voor de maatregelen aan de orde zijn en op basis waarvan wordt gekomen tot het voorkeursalternatief.

De varianten worden per criterium beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

Aanleg en gebruik

Een aantal effecten zal optreden tijdens aanleg van het gebied (bijvoorbeeld geluid en verstoring), een aantal andere effecten tijdens het gebruik in de eindfase. Andere effecten zullen zowel tijdens aanleg als ook tijdens gebruik optreden.

Dit wordt in het MER per criterium uitgewerkt. Waar noodzakelijk zal hier ook een aparte beoordeling aan gekoppeld worden, dus wat het effect is tijdens aanleg en wat het effect is tijdens gebruik.

Daarnaast kan het gelijktijdig uitvoeren van de verschillende maatregelen van invloed zijn op de effecten door cumulatie. Dit wordt kwalitatief beschouwd.

Combinatie-MER

Het combinatie-MER (gecombineerde plan-/project-MER) draagt de milieuargumenten aan voor besluitvorming over het PIP met bijbehorend inrichtingsplan en ontgrondingsvergunning, waarbij de locatie afweging op plan-MER niveau plaats vindt en de inrichtingsalternatieven op project-MER niveau. De effecten worden in het MER in samenhang beschouwd, dus ook van de maatregelen die niet m.e.r.-plichtig zijn (cumulatie van effecten).

4.3 Opbouw effecthoofdstukken

In de effecthoofdstukken in het MER zullen we zoveel mogelijk de onderstaande indeling hanteren:

- x.1 Huidige situatie en autonome ontwikkeling
- x.2 Methodiek
- x.3 Beoordeling
- x.4 Compenserende en mitigerende maatregelen
- x.5 Leemten in kennis

Dit leidt tot een MER waarin per thema alle gegevens bij elkaar staan.

4.4 Effectbeoordelingskader

Tabel 3 geeft voor de verschillende relevante milieuthema's aan waar de belangrijke aandachtspunten voor de effectbeschrijving in het MER voor de voorgenomen maatregelen liggen.

Tabel 3 Effectbeoordelingskader

Thema	Criterium	Aanpak	Kwalitatief/kwantitatief
1. Bodem & ondergrond	Bodemstructuur	Informatie uit het onderzoek naar de bodemopbouw t.b.v. het inrichtingsplan, wordt gebruikt voor een beoordeling van het effect op waardevolle bodemstructuren.	Kwalitatief
	Grondverzet	O.b.v. het grondstromenplan worden de belangrijkste effecten beschreven van de ontgravingsmethoden, het transport en de afzetmogelijkheden.	
	Maaiveldhoogte	O.b.v. beschikbare gegevens over hoogteligging en ontwikkeling daarvan en uit de nieuwe peilen en bodemopbouw wordt de verwachte ontwikkeling in maaiveldhoogte ingeschat.	
	Bodemkwaliteit	O.b.v. bekende landgebruik wordt gericht onderzoek gedaan naar de nutriëntensituatie en wat deze betekent voor mogelijk te bereiken natuurdoel. Zo mogelijk wordt een lopend onderzoek naar fosfaatbelasting betrokken (WDOD).	

Thema	Criterium	Aanpak	Kwalitatief/kwantitatief
	Bodemverontreinigingen	In het kader van de inrichtingsplannen wordt onderzocht waar eventuele milieuhygiënische verontreinigingen te verwachten zijn en wat daarvan de gevolgen zijn voor de maatregelen.	
	Niet Gesprongen Explosieven (NGE)	Kans op vinden NGE's wordt beoordeeld op basis van verplicht onderzoek voor vergunningaanvraag.	Kwalitatief
2. Water	Oppervlaktewater (inclusief waterkwaliteit)	Beschrijving van het oppervlaktewatersysteem en hoe dit mogelijk zal functioneren bij nieuwe inrichting. Bijdrage aan Kaderrichtlijn Water (KRW).	
	Grondwater (inclusief grondwaterkwaliteit)	Beschrijving van het grondwatersysteem en hoe dit mogelijk zal functioneren bij nieuwe inrichting, de effecten van kwel, wegzijging en infiltratie worden hierin meegenomen. Daarnaast wordt onderzocht wat de effecten van de verandering in het waterpeil zijn op landbouw, bebouwing, infra en natuur.	Kwalitatief
3. Natuur	Natura 2000	Beschrijving van de effecten op instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000.	
	Natuurdoelen NNN	Beschrijving natuurdoelen en in hoeverre daar invulling aan wordt gegeven, mede m.b.v. de ecohydrologische modelleringen.	Kwalitatief
	Beschermde soorten	Mogelijke effecten op beschermde soorten (Wet Natuurbescherming). Beschouwd wordt ook de kans op het verkrijgen van ontheffing.	
4. Archeologie	Archeologische verwachtingswaarde	A.h.v. Waardenkaarten Archeologie en Cultuurhistorie (gemeente Steenwijkerland) wordt een inschatting gemaakt van mogelijk aantreffen van archeologische objecten bij uitvoering.	Kwalitatief
	Archeologische monumenten	A.h.v. beschikbare waarnemingen wordt bepaald of er sprake kan zijn van mogelijke aantasting van archeologische monumenten.	
5. Landschap/ cultuurhistorie	Ruimtelijke kwaliteit	Landschapsbeschrijving en wat daarin wijzigt, qua structuur, diversiteit en beleving.	
	Cultuurhistorische structuren en elementen	A.h.v. beschikbare archeologische en cultuurhistorische informatie worden effecten aangegeven op cultuurhistorische structuren en -elementen.	Kwalitatief
6. Overig gebruik en leefbaarheid	Wonen	Beschouwd wordt het uitzicht vanuit woning en vanaf erf, de eventuele hinder bij aanleg/gebruik (geluid, verkeer, bereikbaarheid, etc.) en het woongenot.	
	Wegen	Beschouwd wordt het effect van peilveranderingen van de bermsloten en mechanische druk op de wegen door afvoer van het materiaal (kwalitatief).	Kwalitatief

Thema	Criterium	Aanpak	Kwalitatief/kwantitatief
	Recreatie	Beschreven worden de mogelijkheden voor recreatief medegebruik.	
	Kabels en leidingen	Aan de hand van een KLIC-melding geven we aan welke kabels en leidingen er mogelijk 'in de weg' liggen.	
	Landbouw	A.h.v. landbouwgegevens en op basis van gebiedskennis wordt landbouwsituatie geduid en hoe die verandert. Daarnaast wordt o.b.v. de ecohydrologische berekeningen in gegaan op de uitstraling van inrichtingen op vernatting van riet- en landbouwpercelen binnen en buiten het plangebied.	
7. Klimaat en duurzaamheid	CO ₂ uitstoot	Het effect van vernatting in plansituatie en uitvoeringswijze op CO ₂ uitstoot tijdens de uitvoering.	Kwalitatief
	Klimaatrobustheid	Effect van de robuustheid van het systeem ten aanzien van klimaatverandering (scenario eens in de honderd jaar) van het gebied ten aanzien van de beoogde natuurdoelen. Bijdrage van het plan aan duurzaamheidsdoelstelling van de provincie Overijssel	Kwalitatief
8. Beheer en onderhoud	Beheerinspanning	Effect van de robuustheid van het systeem ten aanzien van het beheer en onderhoud van het gebied in relatie tot de beoogde natuurdoelen.	Kwalitatief

Voor de vergelijking van de alternatieven worden de effecten met plussen en minnen op een vijfpunts-schaal beoordeeld, zie Tabel 4.

Tabel 4. Uitleg effectscores.

Score	Uitleg
++	Sterk positief effect
+	Positief effect
0	Geen positief en geen negatief effect
-	Negatief effect
--	Sterk negatief effect

5 PROCES EN BESLUITVORMING

Er zijn vier werksporen binnen de planvorming te onderscheiden: ontwerp, m.e.r. en planologie (PIP) en vergunningen.

Het ontwerpproces levert de inhoudelijke invullingen van de plannen, hier worden de keuzes gemaakt. De m.e.r.-procedure is een schakel tussen inhoud en juridische verankering, het moet goed aansluiten op het ontwerp-keuzeproces én het moet zorgen dat dit juridisch houdbaar verankerd wordt. De m.e.r. procedure borgt de milieubelangen door het meewegen van milieueffecten op de varianten in de besluitvorming. Het PIP is uiteindelijk de planologische resultante van de inhoudelijke keuzes en in de vergunningen besluiten de verschillende bevoegde gezagen tot realisatie onder voorwaarden.

5.1 Planning van besluiten en benodigde producten

Inrichtingsplan > milieueffectrapportage > PIP/vergunningen

Om natuurontwikkeling in gebieden met een niet-Natuurbestemming mogelijk te maken zijn verschillende besluiten en producten nodig:

- In het Provinciale Inpassingsplan (PIP) worden de gebiedsbegrenzing en de geldende bestemmingen in het gebied juridisch verankerd.
- Voor het project wordt een inrichtingsplan opgesteld waarin op een grafische en tekstuele wijze de ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied worden weergegeven.
- Zoals aangegeven is het doorlopen van de m.e.r.-procedure verplicht. Er wordt een MER opgesteld waarin de milieugevolgen van verschillende alternatieven of wijze van uitvoering zijn beschreven.
- Om de natuurherstelwerkzaamheden ten behoeve van het project ten slotte te kunnen uitvoeren zijn verschillende vergunningen noodzakelijk, zoals een ontgrondingsvergunning, mogelijk een omgevingsvergunning en een vergunning in het kader van de Waterwet.

De vergunningen, het PIP met bijbehorend inrichtingsplan en het MER worden via een provinciale coördinatieregeling (Wro art. 3.33) gezamenlijk door de Provincie Overijssel ter inzage gelegd.

In de m.e.r.-procedure is de provincie Overijssel initiatiefnemer en daarmee de opsteller van het MER. De provincie Overijssel is ook het bevoegd gezag voor het PIP en de ontgrondingsvergunning. Mede op basis van het MER moet het bevoegd gezag een besluit nemen over het PIP en de ontgrondingsvergunning.

De provincie Overijssel heeft gezorgd voor een ambtelijke scheiding van de rollen van Initiatiefnemer en Bevoegd Gezag.

Omdat de provincie als het bevoegd gezag voor m.e.r. tevens mede-initiatiefnemer is, is binnen de ambtelijke organisatie gezorgd voor een passende functiescheiding. Ambtenaren die de rol van bevoegd gezag vervullen, zijn niet betrokken bij de werkzaamheden van de Ontwikkelopgave en het opstellen van het MER.

Planning van de ter inzagelegging voor deze procedure is:

- Februari 2018:
  - Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)
- September 2018:
  - Voorontwerp PIP (met bijlage een plan-MER en inrichtingsplan)
- Mei 2019:
  - Ontwerp PIP met bijlage een gecombineerd plan-/project-MER en inrichtingsplan)
  - Ontwerp vergunningen
- December 2019:
  - Definitief PIP (met bijlage een gecombineerd plan-/project-MER en inrichtingsplan)
  - Definitieve vergunningen

5.2 M.e.r.-procedure

Zoals in de vorige paragraaf is aangegeven, wordt ter onderbouwing van de besluitvorming over het PIP met bijbehorende inrichtingsplan en de ontgrondingsvergunningen een MER opgesteld. Ook zullen verschillende andere vergunningen en ontheffingen moeten worden aangevraagd. Hieronder zijn de verschillende stappen in de m.e.r.-procedure op een rij gezet.

1. Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Met deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau geven de initiatiefnemers (Provincie Overijssel en Staatsbosbeheer) globale informatie over de achtergronden, aard, omvang en de te verwachten effecten van de voorgenomen maatregelen. Daarnaast is deze notitie de formele start van de m.e.r.-procedure.

Het bevoegd gezag informeert en raadpleegt met de NRD alle betrokken bestuursorganen en de bevolking over de te volgen aanpak in het MER. De NRD ligt gedurende zes weken ter visie.

2. Advies en zienswijzen op de NRD

De Commissie m.e.r. wordt gevraagd advies te geven over reikwijdte en detailniveau voor het MER. Verder worden de wettelijke adviseurs geraadpleegd.

Ook is het mogelijk om uw zienswijze te geven over reikwijdte en detailniveau voor het MER. Zienswijzen kunt u indienen bij de provincie Overijssel.

Waar kunt u de Notitie Reikwijdte en Detailniveau inzien?

Op 6 februari heeft de provincie Overijssel Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de Weerribben fase 1 vrijgegeven voor inspraak.

Gedurende de inspraakperiode van 6 februari tot en met 19 maart 2018 ligt de Notitie Reikwijdte en Detailniveau tijdens reguliere openingstijden voor een ieder ter inzage op de volgende locaties:

- Provinciehuis
- Gemeentehuis Steenwijkerland

U kunt de NRD ook raadplegen via de website van de provincie Overijssel:
<http://www.overijssel.nl/weerribben>

Hoe kunt u uw reactie geven?

U kunt van 6 februari tot en met 19 maart 2018 uw reactie op de NRD snel en gemakkelijk digitaal indienen via natura2000PIP@overijssel.nl onder vermelding van 'NRD Weerribben, nummer 4609703'. Het is ook mogelijk om schriftelijk uw reactie in te dienen bij:

Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel
T.a.v. mevr. Marieke Bethlehem
O.v.v. 'NRD Weerribben, nummer 4609703'
Postbus 10078, 8000 GB Zwolle

Wij verzoeken u om in uw reactie duidelijk aan te geven over welk hoofdstuk, welke paragraaf of welke bijlage uw opmerking gaat. Het is niet nodig uw reactie op meerdere wijzen in te dienen, enkel digitaal of schriftelijk is voldoende.

Wat gebeurt er met uw reactie?

Alle zienswijzen worden voorzien van een reactie en opgenomen in een Nota van Zienswijzen. Daarin staat hoe de zienswijzen worden meegenomen in het uit te werken MER. U krijgt daarna uiteraard nog de gelegenheid om op het MER te reageren. Voor verdere informatie kunt u contact opnemen met mevrouw M. Bethlehem 06-18119694 (m.bethlehem@overijssel.nl) van de provincie Overijssel.

Voor inhoudelijke vragen of vragen over het gebiedsproces, kunt u terecht bij de projectleider voor Weerribben bij mevrouw Froukje Oostra, f.oostra@overijssel.nl, 06 52 01 85 31.

3. Verwerken zienswijzen

Ambtelijk wordt het advies van de Commissie voor de m.e.r. en de ingediende zienswijzen verwerkt en gebruikt in verdere procedure.

4. Plan-MER ter visie bij voorontwerp PIP

Het voorontwerp PIP met bijbehorende inrichtingsplan wordt t.z.t. samen met het plan-MER ter visie gelegd. De Commissie m.e.r. toetst het plan-MER. Daarnaast wordt eenieder in de gelegenheid gesteld om zienswijzen in te dienen.

5. Gecombineerde plan-/project-MER ter inzage bij ontwerp PIP

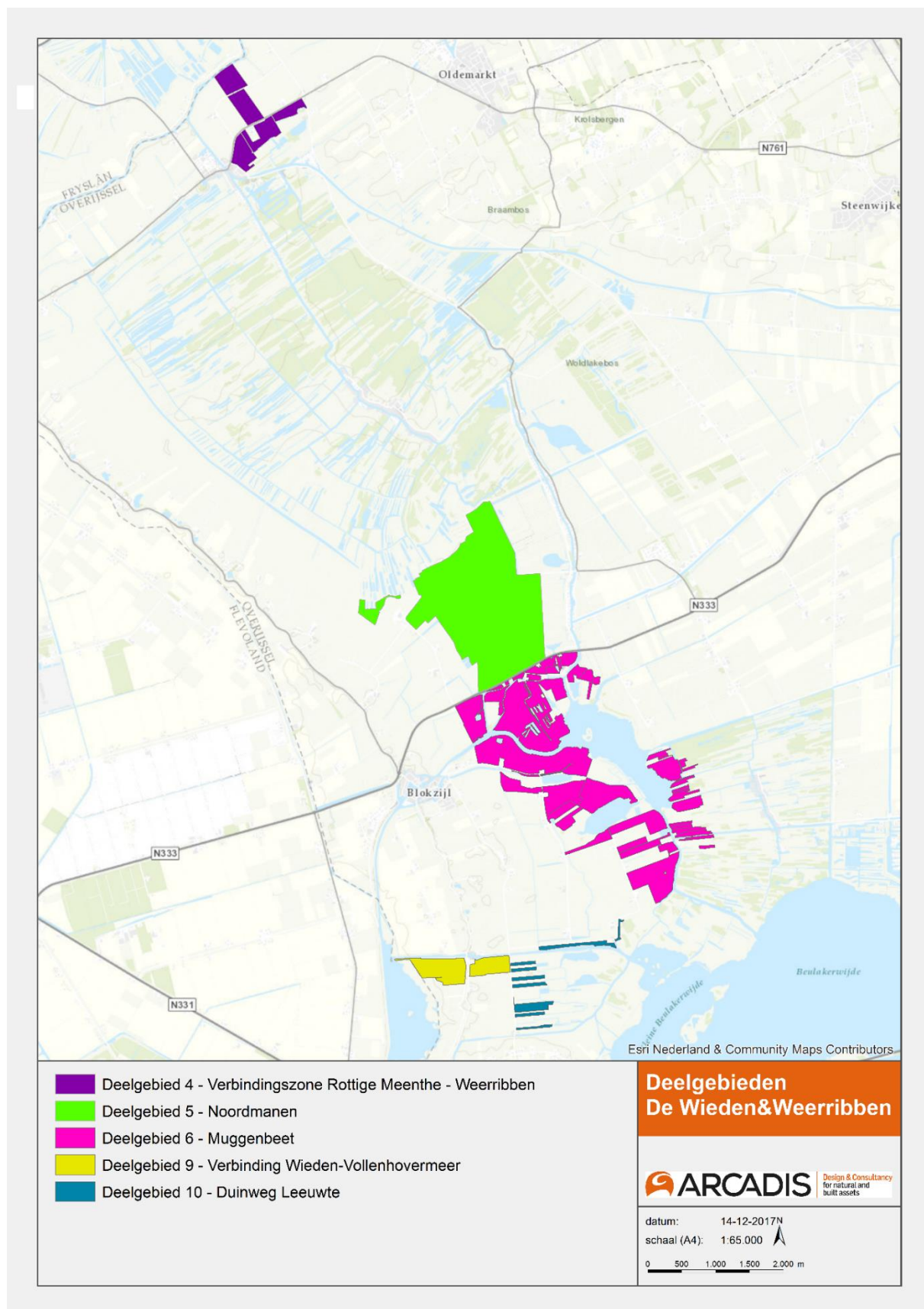
Het ontwerp PIP met bijbehorende inrichtingsplan en vergunningen worden t.z.t. samen met het gecombineerde plan-/project-MER ter visie gelegd. De Commissie m.e.r. toetst het gecombineerde plan-/project-MER. Daarnaast wordt eenieder in de gelegenheid gesteld om zienswijzen in te dienen.

6. Vaststelling van het PIP, inrichtingsplannen, vergunningen verdere stappen

Mede op basis van de inspraakresultaten en adviezen en met in achtneming van de uitkomsten van het MER, worden het definitieve PIP met bijbehorende inrichtingsplan en vergunningen door de bevoegde gezagen vastgesteld. Na deze vaststelling is beroep mogelijk.

Nadat de plannen zijn gerealiseerd, dienen de werkelijk optredende milieueffecten in beeld te worden gebracht en geëvalueerd. In het MER zal een eerste aanzet worden gegeven voor deze evaluatie.

BIJLAGE 1: OVERZICHTSKAART WIEDEN EN WEERRIBBEN

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com

Projectnummer: C03081.000163/C03081.000164
Onze referentie: 079632995 D.5